

הכנסת

מוסקנות

הוועדה המיוחדת לזכויות הילד בעקבות הצעה לסדר היום

כ"ד בטבת התשע"ו
5 ינואר, 2016

הכנסת העשרים
מושב שני

בנושא :

**מצבם הקשה של מעונות היום והחינוך בגילאי 0-3 כפי שעולה
מהדו"ח של מכון ברוקדייל**

של חברי הכנסת:

רחל עזריה, תמר זנדברג ואורי מקלב

ועדת הכנסת החליטה בישיבתה ביום כ' בכסלו התשע"ו (2 בדצמבר 2015) להעביר לוועדה המיוחדת לזכויות הילד את ההצעה לסדר היום בנושא: "מצבם הקשה של מעונות היום והחינוך בגיל 0-3 כפי שעולה מהדו"ח של מכון ברוקדייל", של חברי הכנסת רחל עזריה, תמר זנדברג ואורי מקלב, זאת בהמשך לבקשתה של יושבת-ראש הוועדה המיוחדת לזכויות הילד, ח"כ ד"ר יפעת שאשא ביטון.

ביום כ"ג בטבת התשע"ו (4 בינואר 2016) התכנסה הוועדה המיוחדת לזכויות הילד לדיון בנושא.

בדיון השתתפו נציגי מכון ברוקדייל, נציגי משרד הכלכלה, נציגי משרד החינוך, נציגי מרכז השלטון המקומי, אנשי אקדמיה ונציגי ארגונים המפעילים מעונות יום וגנים פרטיים.

הוועדה שמעה כי גיל הינקות, לידה – שלוש שנים, הוא שלב קריטי בהתפתחות הפעוט וכי בישראל כחצי מליון ילדים בטווח גילאים זה.

כ-40% מהילדים שוהים בהסדרי השגחה, טיפול וחינוך בתשלום: במעונות יום ובמשפחתונים שבפיקוח משרד הכלכלה (כ-23%); במסגרות פרטיות (כ-17%); שאר הפעוטות שוהים במסגרות שאינן מפקחות או בהשגחת אחד ההורים (בעיקר האם).

הגידול במספר הילדים הזקוקים למסגרות הוא 3%-4% מדי שנה, והביקוש עולה על ההיצע.

האגף למעונות יום ולמשפחתונים במשרד הכלכלה הוא הגוף האחראי למסגרות הטיפול והחינוך לגיל הרך ולפיקוח עליהן, והוא פועל מתוקף חוק הפיקוח על המעונות – התשכ"ה – 1965, כשמטרת העל שלו היא לקדם יציאת נשים לעבודה. מעונות שבפיקוחו מסובסדים עבור אמהות עובדות לפי מבחן תעסוקה ולימודים, עד לכדי 65% מהעלות.

באגף 16 מפקחות העוסקות בפיקוח בהיבטי תקינה ולא בהיבט פדגוגי.

בשנים האחרונות נעשו נסיונות להעביר את האחריות על המסגרות לגיל הרך למשרד החינוך, אך נסיונות אלו לא צלחו. בימים אלה הוקמה ועדה לבחינת העברת הסמכויות על מעונות היום לגילאי 3-0 ממשרד הכלכלה למשרד החינוך, בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה.

"מסמך סטנדרטים להפעלת מסגרות חינוכיות לפעוטות", שפורסם בשנת 2009, בוועדה של משרד התמ"ת, ונועד להיות מדריך מקצועי להבטחת טיפול איכותי בפעוטות בהיבטים שונים, לא יושם במלואו.

היחס בין מספר המטפלות למספר הילדים גבוה מהתקן שנקבע ב"מסמך הסטנדרטים"; עבודת המטפלות שוחקת, אין כמעט ימי חופשה והן אינן מתוגמלות כראוי, על מנת לעמוד בתקן השעות - מטפלות נאלצות לעבוד ימי עבודה מפוצלים – כל אלה גורמים לתחלופת מטפלות גבוהה; הכשרת המטפלות לא מספקת וחלקן ללא הכשרה כלל.

הורים נתקלים בקשיים ברוקרטיים ברישום למעונות ובקביעת זכאות לסבסוד העלות.

נציגת משרד הכלכלה אמרה שהמשרד מקיים הכשרות בתחום הפדגוגי ובנושא עזרה ראשונה, במימון המדינה; מעון שמבקש לקבל הכרה ממשרד הכלכלה צריך לעמוד בסטנדרטים מסויימים, ומקבל סמל זמני עד לעמידתו בדרישות המשרד. הסיבה לקבלת אישור ההכרה הזמני, הוא בשל הצורך לשמור על האיזון בין השאיפה לסטנדרטיזציה נאותה לבין המענה הנדרש לפעוטות והוריהם.

להלן מסקנות הוועדה

1. הוועדה קוראת להעביר את האחריות על המעונות לגילאי לידה – שלוש, ממשרד הכלכלה למשרד החינוך.
2. הוועדה פונה למשרד הכלכלה בבקשה להתחיל תהליך ובו תגוייסנה לעבודה במעון מטפלות שעברו הכשרה – וזאת מבלי לפגוע במטפלות ותיקות שלא הוכשרו.
3. הוועדה קוראת לשיתוף פעולה בין הרשויות המקומיות לבין משרד הכלכלה על מנת לבנות מעונות נוספים.
4. הוועדה תתכנס בעוד כחודש וחצי, על מנת לקיים דיון בנושא המטפלות במעונות: תקינה, שכר, הכשרה ומעמד, וזאת במנותק מהחלטות הוועדה בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה.

המסקנות הונחו על שולחן הכנסת ביום:
ב' בשבט התשע"ו – 12 ינואר 2016